

Bomhaj Bóh!

Cíjsto 49.
8. dez.

Létnik 11.
1901.

Szerebiske njedželiske lopjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Szmolerjez knihigischzečni w Budyschinje a šu tam dostacž sa schtwórtlétmu píchedplatu 40 np.

2. njedžela adventa.

Rom. 15, 13.

To najlepšhe na hweče je lubočej, tak je učhto raš prajš. Dale móht k temu píchitajic: To nojnusnische je wéra, to najrjenische pak nadžija. Kotre žiwjenje je tak čzmowé, so ani hwejdziečka nadžije w nim hwečila njeby. Bur šo prózuje na nadžiju; dželaczeč čaka na misdu, wojowar šo běži dobyča dla, puczowar šo wjesheli na domojwrczenje, nadžija kózdeho kicheczijanana pak je njebjieške kraleſtvo. Nichtón njeje tak sbózowny, nichtón tak ujesbožowny, so njeby žaneje nadžije měl abo ujetrjeval. A tola — tak husto nadžija žaneho dopjelnjenja nje-namaka a na jeje město stupi potom sadwelowanie. Nínamy žaneje nadžije, kotraž ujeniyli? Bohu budž džak a thwalba. Bóh luby Knjes je kicheczijanow nadžija, a tón wostanje do wěcznoſeže. Tuta nadžija, mot kotrejz naške Bože kłowo ręci, je to najrjenische na hweče.

Tajka nadžija je nam kicheczijanam jara nujna, píchetož to je naška píchiluschnoſež, so bychmy bohobojsne žiwjenje wjedli, to pak by sa naš pícheczečko bylo, njebyli nam njebjieški. Wóz šwoje blubjenja dal nam k troštej a k pošyljenju. Kicheczijan dyrbí secherplivu bycž, tak móht pak hubjeništvo hweča njeby, njebyli wón so troštowacž móht w napohladanju na kónz w kraſnosći, kotraž čzala na kózdeho hwečneho kichijnoscherja. — Kicheczijan ma khróble wojowar, ale schtó njeby woħlabnyi bjes teje wěſtoſeže, so napoſledku tola dobyče a krónu

žiwjenja dostanje. Kicheczijan džze sbóžnie wumrejcz, ale schtó džył stupicž do nozy kmjercze a rowa bjes nadžije wěczneho žiwjenja? —

Każ rólnik swoje kymjo wužywa čzakajo na žně, tak wužywa prédor kymjo Božeho kłowa we wožadžje. Nola wutrobow je husto twjerda a kamjentno, a sda šo, kaž by dželo bjes płoda bylo, ale my wěmy, so našcha próza podarmo njeje w tym Knjesu. Czeho dla šobu storžicž bjesbóžnoſeže czlowiekow dla a ujewery dla. To je nam naši sbóžnič wšichtko do prédka prajš. Taſtich dželaczerjow tón njebjieški Knjes do ſwojeje winizy trjebacž njemöže, kiz šu bjes nadžije. Prawiza teho Knjesa dobyta. Je-li w žanym čzemu, dha je nam nadžija trjeba w nasich čzažbach. —

Schtó pak nam tutu sbóžnu nadžiju dawa. Kózda nadžija, kotraž ſebi czlowejkojo čzinja a wumyſla, ma kmjercz w ſebi; žiuu twjerdu nadžiju mamý jenož mot Boho, wón ju nam do wutroby płodži, a naš ſtroštom wobſbožuje, jeli ſo na jeho kłowo ſedzbujemý a našku duschu jeho blubjenjam wotewrimy. O njeſazpiwaj wukuijenja ſlotych ſchruchow ſi Božeho pižma w twojej mlodoſci. Husto je bylo ſo ſchědžiwa jejmiečki troſt w hubjeniſtwie, tyſchnoſeži, haj w kmjertnej nujy tajke kłowo ſi biblie, kotrež je jako džežo dyrbjal w ſchuli ſi prózu naruſnycž. S Božeho kłowa čzepamý my našku nadžiju w žiwjenju kaž w kmjerczi. Píches Jezom krysta mamý my tu wěſtoſež dopjelnjenja wſchitkich Božich blubjenjow, to pak je wérjazých kicheczijanow

nadžijo. Něk mōžesč twoju nadžiju stajicž na Boho, pschetož wón je twój Wotz psches Jesom Khrysta. Něk pošbehaj hwojey woči k horam, s kotrýchž tebi pomož, twój sbóžnik pschinžde. Něk žadyn hréch twoju nadžiju sanicječ nješamóže. Žana ſmicerž twoju nadžiju njeſahanič, pschetož Jeſuš moja nadžija, a mój sbóžnik, tón je žiwý. Něch je luboſez to najlepſe, věra to najruſiſe, kſchečjanom nadžija pak je to najrjeſiſe na ſwecze.

Hamjeń.

Buczowanje po Božim piſmje

abo

taſle myſle nadeudžech, Bože ſłowo čitajo.

Podawa hwermy čitati „Bonhaj Bóh-a“.

1. Inhi Mójſazove, 30. ſtar.

(Poſtraczowanje.)

V. Schtucžka 25—43. Doſlužiwiſchi hwoje 14 lét chyſche Jakub ſe žonomaj a ſ džecžimi domoj čahnuč ſe do Kananejskeho kraja. Tola Laban ſebi jeho ſ nowa ſwiaſa. Jakub pak ſnajeſte, tak na poſtojenje, po wiſhem ſdaczu njerolomne wuměnjenja ja ſebi ſwuzinac̄, ſo ſo ja pschichodne 6 lét na hlužbje psches měru wobhoac̄.

25. Hdyž pak běſte Racheſ Voleſa porodžila, a hdyž běchu ſo tak Jakubowe žedzenja, ſo by tež džecžo měl wot lubowaneye žony, ipkojile, džecže jeho druha hylomlečna hlužba na fónz. Duž džecže Jakub k Labanej: Pschec̄ mje něklo, ſo bych ſo wróciſi na hwoj statok do hwojeho wotzneho kraja, doſelž ſo mi hórk ſtysheče po mojimi.

26. Daj mi tak mojej žonje a moje ſ nimaj pložene džecži, ſo kotrež ſyń ſebi hlužil, jako ſyń mi ſam moju mđu poſtajil, ſo njepóndu ſam, ale ſ nimi. Pschetož ty wěſch, tak ſyń ſebi hlužil, mjenujz ſak, kaž ſyń ſebi ſrězaloj, 14 lét, a to po wiſhem ſwědomliwoſeji a ſwěrije.

27. Laban, naſtróžniſchi ſo tak nahleho požadanja a tola tež wjedžiž, ſo ſo teho njenouče a njeſmě ſarjez, džecže k njemu: Njeſch hnadi namakam psched twójimaj wočomaj a nježel ſo tak nahle wote mnje. Pschetož ja poſnaroram, ſo mje ſnjeſte tebie dla požohnuſe, a tak dha ſdžerž mi hiſheče na thwilu tajſe žohnowanje.

28. Tola ja njebych chył, ſo by pödla ſchłodowal. Mjenuj mi hwoju mđu, kotrež nam tebi dač; wiſhē ſprawne žadanje hzu tebi lubjerad ſwolęz.

Sámopachym Laban pschec̄ ſebi po ſwojich pschivertach ſwokowne žohnowanje psches hlužbu tuteho člvička Božeho. Tola hóru mjeſeſte ipoſnac̄, ſo njeſmě ſam Bož ſa hmeč měč. Poſtoſtajz Labana ſezini Bóh Jakuba wo wjele bohatscheho, dyžli běſte Laban ſam.

29. Jakub pak džecže k njemu: Ty wěſch, tak ſyń ſebi hlužil a ſajki maſch ſkot ſa moju hlužbu.

30. Ty mjeſeſte maſe, předy dyžli ja ſem pschinžech; něk pak je ſo roſroſlo jara wulzy, a ſnjeſte je tebie požohnowal psches moju nohu. Hdyž tež ſyń ſchol, je Bože žohnowanje moje ſtopy ſežedowalo. A někto, ſaſtarowſhi tak derje twój dom, hdyž pak budu ja hwoj dom wobſtarac̄? Mam-li tebi dleje hlužic̄, dha je někto drje čaſh, ſo bych ſebi tež ſam něchtu naſromadžil a ſo bych tebi tak hwoje wuměnjenja ſbželil.

Jakub ſe njebe ſo maſeſtina powieſteč doſtala, ſo je ſo Gia-wowym hněwom ſmieroval. Wiſes dwěla pak je runje tehdy Debora, Rebeckynna dójka, k njemu do Harana pschic̄ka a je jemu ſbzeliſta, ſo je jeho maſz wumřela. Tak by ſo nam roſjažnilo, ſo chyſche někto hiſheče dleje pschi Labanje wostac̄.

31. Wón pak džecže: Schto dyrbju eži dač? Jakub džecže: Ty mi njetrieſtečniež niežo dač; ale jeli jo to mi chyſche ſwolęz, ſchtož eži praju a tebi hylom nadrobniſchi ſbzeliſta, dha hzu ſaſh paſeč a wobarnowac̄ twoje wozny.

Ja hzu mjenujz dženža ſ tobi psches wiſhitke twoje ſtadla hicež a hzu psched twójimaj wočomaj, ſo mjeſeſt ſo ſam psche ſwědečiž, tak ſwědomliwy ja budu, ſe ſtadlow wotdželic̄ wiſhitke piſhane a blečkoſte wozny, a to te, kotrež ſu ſ wjetſcha běle ſ někotrymi čorňimi blečkami, jako tež te, kotrež ſu čorne a maja někotre běle blečki, a wiſhitke zyle čorne wozny mjes-

jehnjatami (wowcžim ſkotom) a runje tak piſhane a blečkoſte koſy Tele tak wubrane piſhane a čorne wozny a piſhane koſy daj potom woſebitym paſtyrjam, koſiž maja je na woſebitych paſtuſtečzach počej; ja pak hzu wiſhón ſkot ſe wiſhēdnej barbu, běle wozny a čorne koſy, ſame měč a paſeč. Wiſhito ſchtož ſo někto pschichodne w mojim ſtadle piſhane a blečkoſte wutlenje, to budže moja myſda.

Laban pak bě wjeſeley, ſu ſebi Jakub wjazy nježadaſe, doſelž ſo poček ſtava, ſo ſu wowcze jehnjata blečkoſte, hdyž wozny ſtajuje pod holym njebjom kchodža.

33. A Jakub džecže dale: Tak budže moja prawda mi ſwedečiž dženža abo jutje, hdyž pschinžde, ſo budu moju mđu wot tebie brač. Pschinžechli pschichodnie ſam, ſo by poſladał, ſchto je ſo narobžilo, dha budeſt ſobko ſpoſnač, ſo ſyń ſprawni ſ tebi a ſo ſ tym ſpoſoju, ſchtož je po poſlajenym prawu moje, abo hač ſebi wjazy ſadam a tebie ſjebam; tak ſo, ſchtož njebudže piſhane a blečkoſte mjes koſami, kotrež ſu mojemu ſtadlu pschidžene, to měj ſa ſradnjenie pola mje; teho dla wſmi to přejež a pschidžel hwojemu ſwójſtwu.

(Poſtraczowanje.)

Modliſh ſo?

Kak modliſh ſo, mój tſcheſč'jano?
Móžesč ſo kaž džecžo modliſh.
Kiz proſtož k nonci horje poſlada
A ſ pschecžom wutrobu jom' wiſhypa,
Schtož požada? Praj, móžſh ſo modliſh
A Bohu, twojom' Wotzej, prajieſ wſcho?
Kak modliſh ſo?

Schto modliſh ſo, mój tſcheſč'jano?
Ssu ſłowa pröſdnich ſyńkow,
Je hlužoto ſkut, ſchtož njeſe wutroba?
Praj! Abo je nutno, hořiſa?
Ležiſh psched nim, prajſh jom' wiſhito ſ myſlow,
Kak je w wutrobi, jom' ſjewiſh wiſho?
Schto modliſh ſo?

Hdy modliſh ſo, mój tſcheſč'jano?
Tam, hdyž ſo modla druſy,
Tam, hdyž je laſane, hdyž ſkody dže,
Sso modliſh wiži, hlužech ſamidž?
O, nimač ſomorku, ſ nim rězech we nuſy,
Hdyž nichto njevidži? Je wěruje wiſho?
Hdy modliſh ſo?

Hdy modliſh ſo, mój tſcheſč'jano?
Praj, je to psched ſwědnie?
Wiſes pschedac̄, psches zyle ſitvjenje?
Praj! Abo je hnadi hubow ſyňhnenje,
Kiz jenož w nuſy ſo k njebi ſběhnie,
A poſběhniesch ty ſ džalom k njemu ſo?
Kak modliſh ſo?

O derje eži, mój tſcheſč'jano,
Hdyž ſo ty modliſh ſprawnje!
Hdyž maſch ty Bož wiſhudžom píched ſobu,
Sso k njemu modliſh ſ zyle wutrobi,
Dha w ſwojic̄ modlitvye ſo džecžu runich,
A Bóh ſe Hamjeń wobtvojerduje to,
Kaž modliſh ſo, mój tſcheſč'jano!

Ernst Heloß.

Paardekraalſka piſhaha a ſam jentny ſtolp „Eben-ezer“ na Dwarsfontein w burſkim kraju.

Džen 16. hodownita w leće 1880 wodžerjo burſkeho lida na farmje Paardekraal pola Krügersdorfa hromadu itapichu, ſo bych u wurdžili, tak móhli jenželſte nadkujeſtvo, kotrež jich tehdy pod Sir Lanfon Owen jara čiſhceſte, wotcziſhnye. Po doſlih jednanjach a ſahorjennych rězech bu wobſamknijene, ſo ſo broniow pschitmu a je předy ſ ruky njeſpoloža, domiž njeje njeſtceſzel ſ kraja wubity. Eži, koſiž džel bjeſtečnu, ſo teho dla ſe ſwotatoč-

neje pschižahu swjasachu a kózdy, kotryž s tutej wójniye pschižahajše, kaniem hem pschižahy a tute kamjenje na kopizu položištu a s nimi sahtryrohati stolp natvarichu, pyramidu, kotraž je hícheže dženža jnata jako pomnik pola Paardekraala. Pschižaha, kotraž je ho pschi tutej sladnoſeži wotpoložila, Paardekraalska pschižaha rěla, kotrejž lětny dženžo ho mot tuteho čjaka hem jako narodny krajdženj wot Transvaalskich hřivečzi. Po sjenčenju pola Paardekraala wójna w léeze 1880/81 wudri se hřwojimi wot burow dobytymi bitwami pola Ingogo, Amajuba a Lengs-Nek. Wona ho s tym skoneži, so ho jendželske wójsko nasad ičječe a kraj bu njewotwizým.

W septembru 1899, malo njedžel psched wudyrjenjom wójniye ho wulta ludowa shromadžisna pola Paardekraalskeho pomnika wotinč, hđež bu s nowa na to polašane, twierdže a kruče ſi wóznamu kraje džerjež a jón pschiživo njepščezelj ſakitacž, a hač runje tehdži hícheže někotři dwělowachu, ho ſi najhōršchemu, ſi wójniye njepščiňdže, tola temu, kotraž mđesche wótrischho wobledžbowacž, malo nadžije woſta.

13. dženž hodownika 1900 běſche burow rjane dobyče pod Bejersom wobradžene; zyle lehwo generala Clementa ſi wjeli vězami a jatymi jim do rukou padže; to khrobkož burow ponovi. Hžo týdžen předy bě na wíchitlich wobydlici a wíchě komandu ve wóznamu wlaſnina data, ſo dyrbja ſo na formje Dwarsfontein, něhdž 12 mil s polodniu wot Olifont-Nek, na dnju 14. hodownika hromadu ſečiž ſo bychu Paardekraalsku pschižahu wobnowili. Swježeleni na nowych dobyčach burja ſi wnlkimi čjíoddami hem pschižehu, hač runje ſo tež njepščezelj ſeſſa bližachu. Ssuvjedžení hamón pak ſo bjes kózdeho myſlenja ſkonja.

Na 15. hodowniku, lětnym dnju bitwy pola Kolenjo, burje pod generalami Bejersom, de la Rey a Smutsem wotolo maleje hōrk na Dwarsfontein ſo shromadžihu; na jeje wjerschku duchowny Kriel ſi Pretorije, kotraž pak je ſi buram ſobu we wójniye, wobdaty wot najvosebnich wjachkow, ſi dleſchim predowanjom ſi buram, kotsiž ſi džela ſtejachu, ſi džela po hórz ſedžachu, porečza. Tuta rēč běſche jara ſkuta. Wón praječe: Ta wójna a wſchitke čerpjenja, kotrež ſu na našich lud pschižele, ſu ſhojanja teho ſkijesa. Naſch lud je wot dobrých poczinkow hřwojich wózow wofstupil; wšcho neje bylo, kaž by byz dyrbalo we wodženju kraje; tež ſa džiwhich ſo njehomy ſtarali, kaž by ho nam to pschižlchato. W tym wíchém je njepščezel ſinu pýtal, ſo by naši našich kraje prječ roſak. — Generalaj de la Rey a Bejers podobnje rēčezhtaj, a potom duchowny Kriel shromadžisnu ſkonciž, hdyž ſich napominache, ſo dyrbja ſo ſ modlenjom a poſčenjom na ſwiatu pschižahu Paardekraalsku pschižotowacž, kotraž ſi kózdeho wonamjeni, ſo njeha předy brónjov ſ ruli položič, hač neje ſkoj njewotwizým a ſvobodny a budže tak ſa kózdeho hač do jeho ſkoneženja 16. hodownik poſutny dženž. A tak ſo ſkoneži 15. hodownik jako dženž pschižotowanja ſ modlenjom a ſpěvanjom psalmow. — Sahe rano 16. hodownika w 6 hodž. — Hlónzo hžo čjoplo paleſce — a wot polnozy hem běſche heimot kanonov jendželskeho generala Broadwooda ſkříſteč, kotraž ſi buram pod Bothu wojowasche, generalojo a wjachki pod pschedtupom duchowneho Kriela, kotraž ſchtrriborhu ſkrohoji Transvaalskeje njehče, w ſwiatověznym čjahu na hórtu džehu; ſa nimi wſchitky drujn, muživo, žony a džecži, psalmu ſpěvajo ſtejachu. Horka wſchitzu na kolena padnichu, měz ſi klobuk ſebi ſežahnichu, a duchowny ſo modleſche, proſho ſi ujebiž ſohnowanje a ſchit, ſo bychu wſchitzu ſwiaty ſlub ſvérku džerželi, kotraž ſo jow ſejm. Na to najprjedy generalojo a wjachki poſtanu a ſ poſčenjenej prawizi a ſ nahej hlowu pschižahachu tu pschižahu, kotraž jím duchowny předpřipři; po nich burgherjo a ſa nimi žony a džecži tu ſamu pschižahu wotpoložištu. — To je ſameje hnujaze, tuta mala čjřidka, kotaž tam w ſwojej jednorosči, njewědomnoſeži a w ſwojim kruhym dorvětjenju na živého Boha pschižaha, wójſka najhōrſcheho krajeſtwu zgleje ſemje ſe ſwojeho kraja wuhracž — neje to ſforo kaž bjes roſuma ſpochánuje? — A tola, kózdy je psichezmedžem wot tým, ſtož je ſlubil a ſo kruče džerži. Wulk džel ſ tých mužow, kotsiž ſu pschižahali, je jaty a hubjeny khleb jaſtrba ſe; žony a džecži ſu kaž ſadla ſkotu heomadu ſehnate; ſpalene domy, dwory a wobkurjene mury do ſoko wotolo polaſuje, kaž mózny, gwaltny a nějzmílny je njepščezel, a ſo je ſvoje kraje na wjeli lět ſahubjene, — a psichez wótfischo a hroñischo rujazu heimot jendželskich kanonov na to dopomina, ſo psched neje pschestawazym psches měru ſylneho njepščezela ſpochánuje, ſtož trjebač njecha; wón ſupuje ſwoju bibliju ſ wot-

neje žadny měr, žadny wotpocžink a ſo hžo bližši dženž može ſim ſažo nove čjenze wojowaniye pschiženjež. — A výži tým wíchém tuta čjírodižka ludži, tute male tyšazhy, ſo to pschižahaju, ſo chedža tuteho po ſtotawytach liežazhe ſnjepſchezelu wubiež a ſwój kraj wuſhwobodžiež! — Neje to kaž wrótnoſež? A tola ſu mužojo kaž de la Rey, Bejers, jažne hſtovy, kotsiž ſo njedžda ſamyliež a derje wjedža, ſtož ežinja.

Tuta ſwiatoznoſež ſo ſ tým ſkoneži, ſo najprjedy kózdy ſ wjachkou kaniem vjchinieſtu, ſ kotrejž bu na wjachku horu ſchtrribohata ſkopiza naſtađena. Na to wſchitzu burgherjo, mužovo, žony a džecži, do dweju rynkow ſeſtuponi, nimu pyramidu džehu a kózdy na nji ſamjen poſloži, tak ſo bu jejna wjehoſež dwaj metraj. — Duchowny Kriel na to na tutón naſtađeny ſamjetim ſtolp ſtuviotich, ſo Bohu džakowasche, ſo je ſim wobradžil, tutu wulta ſwiatoznoſež doſonjež, kotrejž ſacíſteč a wopomnječe budže do wíchich čjazow dale ſiwe, a woſſevi, ſo je woſsamknjene, tutón pomnik „Eben ezer“ mjenowacž. Potom generalojo ſudži naſomnachu, ſo bychu kruče a twjerdži woſtali, a ſo njepščezelj njepoddali, kotraž čje ſim wjehoſež ſuſ ſkraje rubiež. — Tuta pschižaha je wíchém nowu ſhrobloſež dalo, ſo burjo ſi taſkej wuterajnoſežu, ſmužitoſežu a ſaſaltosče ſwoju a brónjow njepščezha, dokelž ſu ſ najjwježicich pschižahu na to ſwjasani, ſwój wóznamu kraj hač do wjehedneho muža ſchlitacž. Kož wjeli burow ſo tež dotal, wot hłodu a khorosče pschentoſežich. Žendžecjanam poodda, žadny jejmecži pak mjes nimi neje ſ tých ſamym, kotsiž ſu ſ nowa Paardekraalſku vjehoſtu ežimli a „Eben ezer“ na Dwarsfontein twarili. Šhrobloſež tutých ſudži ſo ſahubiež njehodži. —

K temu čhu pschižtajicž, ſtož pschedtýda knježetiwa w Oranjeſtratu. Steju, w ſwójim ſiſežu na najhōrſcheho jendželskeho generala Kitchenera wo ſetězich wobſtejnoſežach piſiše: „Psched ſetom běſche zlyh Oranje-kraj we Waſtich ſuſach ſi wuſſacžom teho, hđež ſamandant Haſſbrod je ſwójim wóſtovom ſtejteče; runje tak běſche w poſlodničej aſrifanské republiži; wona běſche nimale zla we Waſchej možy, jenž niz te mětina, hđež generaloj de la Rey a Botha pschižtajta. Někto pak je zyla ſkriptu kolonija ſi naſchimi ſamandami wjehoſežnena a my wjehoſi džet tež ſameje wobſtajim a po nji ežhamy kaž ſo nam ſpodoba, a tam ſo nam wjeli, wjehoſež ſamandat. My wobſtejne ſe w Oranje-kraju hlowne město, ſtejnež a někotre male wžy; zlyh druh ſkoj je naſch; w najwjazý mětach a provinzech my bohotov poſtajamy. Cyle tak je w Transvaalskej. My dyrbimy ſo ſa pravo a pravdu ſtaracž. Waſcha móz jeno tak daloko doſzaho, kaž waſche ſamony. So bychmy wſchu nadžiju ſhubili, wo tým ani rēč neje.“ Bóh wobradž buram bóry měr a ſhubodu.

M. H.

Wſchelake ſi bliſka a ſ dalosa.

5. dezembra ſo ſakſke lužiske duchownſtwo preni ſkřež ſi konferezeny pod ſwójim nowym duchownym wodžerjom knjem ſwých ſchim zvětwinſtim radžiželom Meyerom ſhromadži. Šnejes wjehoſi zvětwinſti radžižel mětſe ſhujuzu rēč, w kotrejž duchownych Lužiz ſpreni ſkřež poſtrowi. Bóh ſohnuj jeho dželo w naſchej Lužiz a w naſchich ſherbſkih wobžadach!

— W ſtežerſtvoňym ſejmje jedna ſo tu ſhwilu wo nowym zloučenym ſalonju. Sswobođomyſlni a ſoſialdemokratojo ſi wótrnymi ſlowami pschiživo ſitowemu zlu rēčachu. Hač runje je wjehoſina ſa poſyčenje ſitoweho zla, pschižtovniž tola wězeče wjehoſto ſputaja, ſo njebý ſo ratarjam polepſchenje jich ſrudnych wobſtejnoſežow pschiženjež.

Biblijia mjes ſherbſkim ſudom.

S noſtawka knjega fararja rycerja Jakuba w evangelsko-lutherſkih nowinach woſiewjeneho.

(Poſtrazovanie a ſlónčenje.)

III. Trjebanje biblijе pola ſerbow.

Hžo w ſylnym roſcherjenju biblijе mjes ſerbam ſamaſtam dopokas ſa to, ſo ſo womjihitownje trjebaſche a trjeba. Pschedtož nowe praſchenje naſchego čjaza, hač je ſuotkowne roſcherjenje biblijе tež měra ſa ſuotkownu potřebnoſež, ma ſa naſch ſherbſki nimale ſamym wjehom ſud a ſa naſche w zlym niz ſamozite wobſtejnoſežow pschiženjež. Pschedtož naſch ſud ničo poſtrazovuje, ſtož trjebač njecha; wón ſupuje ſwoju bibliju ſ wot-

polikladiom, w njej čítacj. Kaf husto ho wot wěrowanjskich biblijuw jednorischi wudawek wužwoli, so bych u mlođi mandželszky wopravdze w njej čitati a ju njebychu jako pych do schleničzaneho khamora položili. Kaf husto starich bibliju kupuju sa džeczo, tiz do schule stupi, s wopravjenjom: „Mlij mohloj jemu našu žobu dacz, ale tu chzemoj tola pschezo doma mēcz.“

Wot preñnjeho herbskeho wudawka biblije hacj l' najnowschemu je žo kózdemu wožebite napominanje žobu dalo: Pilnje w bibliji čítacj. Podam tu ſłowo s pſchedrēze preñnjeho wudawka (1728): „... byli pak ſebi bibliju kupiſ, potom ſebi ju jenož njebožladui, njevoſmi ju jenož do rufi, pſchetož to tebie ſbōžueho činiež njemože, ale pytao teho ſenjeſa w njej, čitaj ju s nuteñoſež, ſe žadanjuom, s pilnoſežu a ſe ſwedomliwoſežu.“ — A ſauveſež tajke dobre wuczenj ſu ho we wutrobu ſſerbov ſatorjenie, ewangelisti herbski lud rad ſwoju bibliju čita. Pſchi ſkorolozu drje hnežiſeho ſpěvatſke nadendžem, dokelž ſu žnano mjeſteſke knihe a dokelž thori wožebje threluſe ſ hlowy ſuaja. Pſchi wopravjenjach pak ſu rad biblija žobu na hlowy poſloži.

A ma dha tež čítanie biblije ſwoju móz nad herbstim ludom? Čini ſ čitarjow požlučharjow? Šwermu ſebi „haj“ prajec. Šmny wot teho ſdaleni, wo naſtlim herbstim ludu nječto druhe thvalic, hacj hnadu Božu w Chrystuſu, hdežkuli ſo pſchekražnju, ale wěm, ſo je bohabojoſnoſež a kraložvěrnoſež naſchelohu luda, požlučnoſež pſchecživo wſtej wychinoſež a někotre dobre ſmyžlenje jemu ſaſežepene a ſdžeržane pſches Bože ſłowo, kotrež w maceřej réezi ſ němu ſčeže ſe ſytku ſ biblije: „pſchetož wſchitke pižmo, pižes Bože nadunjenje date, je wužitne ſ wuczenju, ſ domjedženju, ſ hvarjenju, ſ polepšenju w prawdoſež, ſo by Boži člowejek dolonjanym byſ ſ wſhemu dobremu ſlufci hotony.“

Wyſche wſchitſich hwědow.

Wyſche wſchitſich hwědow
Kaf je tam měrne wſcho,
Pod njebljetim wožlukom
Na ſemi, nad morjem
Šwetne hoſti požlučha wſcho.

Wyſche wſchitſich hwědow
Kaf dyžbi wicho ſbōžne byč!
Wy wježela na hweče,
Čechuče nět wote miče,
Ja chzu w njeblu wježele mēcz.

Wyſche wſchitſich hwědow
Kaf je tam býſke wſcho.
Na ſemi je myſl, ſdacež,
Tam pak je wožladanje;
Býſka kražnoſež wožlučeli wſcho.

Ernst Helaž.

Ważnoſć wuſnacjā.

Pſchirodopſytuzy praja, ſo hdyž jena pežolka měd namaka, wona hnydom do koſča ſo wroži a ſwojim towoſchkom to ſjemi a wone wchitke žobu leča, ſo bych u měd wotnoſchale. Nježyrbeli my, tiz ſu my měd w ſtale ſeſuſu Chrystuſu namakali, tež žohnovaniſe ſwojim ſobucžlowejekam ſjewiež, hdyž my wuſnacze wo ſeſuſowej ſuboſi wotpožlomy? Tam je doſež ſa kózdeho, doſež ſa wſchitſich a doſež ſa wſchitſich. Pøejeſ a dželce ſo ſ nam. — Štvož my ſebi w Chrystuſu pſchecjemy, my kóždy čož namakanym. Hdyž chzemy wſele, namakanym wſele. Hdyž chzemy wſchitko — hdyž my naša a proſho ſ Chrystuſej pſchitněm, — potom w nim wſchitko namakanym. — Wſchitko je naſche; my pak ſeže Chrystuſhow.

Réki jiwjenja,

ſ někotrych wožebnych ſchpruchow ſhvateho piſma wuwjedžene.

Jaf. 3, 16.

Hdyž ſawiſež a ſwada je, tam je njerjadnoſež a woželka ſla wěž.

Chrystostomuſ, jedyn zyckwinſki wuczeſ, praji: ſawiſež je ſhán, na kotreymž čert rad jeſobi; mōže tež derje wěrno byč; pſchetož

ſawiſtym člowejek je prawy grat čerto. Wſchitko je jemu na pſchecživo, ſhtož tón druhí dobreho wožedži; tak, kož jedyn poſ na druhoho mórci, hdyž do ſchiniſe dže. Hdyž jedyn nječto dobre čini, dha to ſawiſtika injerſa; a ham tola žanu wužitknoſež a žaneho ſhichto ſ temu nima. Pſchitněli nječto ſ wužolej čeſeſi, dha jemu tež ſawiſež ſa pſatomaj dže, ſaž klončym ſežen, a pſta ſeho dele ſtoreči, hdyž by runje předy poſa njeho hiſchere jenu wjazh dobreho wužival. Kaf žadlave jedyn ſawiſtym člowejek won ſlada; ale wón doſtanje napoſledku tež žadlave myto. Pſchitko ſaž wón njeje niežo, dyžli njerjadnoſež a ſhclafku ſlu wěž nočinil, tak tež wón ham ženie ſe ſiczem dobremu nje-pſchitně, ale kož ſerſaw ſeleſo a czerwje drjewo ſzruja, tak ſzruje ſawiszež ſwoju ſamžnu wutrobu, (Pſchit. Sal. 14, 30), a ſchloži ſebi hamemu wjazh hacj temu, ſotremuž ſawidži, doſelž wón ham ſwoju wutrobu mytci, dla ſwojego bližiſteho ſvoža, ſotrež jemu njeſopſcheje, a tola ham ženie je o njeđoſtanje.

Moja wutroba, čzyk ſa dha ty ho ſa njebožowna činiež? To budž daloko! popiſej wſele wjazh twojim bretram čeſeſi, wožatſtu, wožinti a ſwož, haj wſchitko, ſhtož tón ſtujes po-pſchitje, dha budže tebi tón hnudno Wótežez tež dacz, ſhtož ſebi twoja wutroba žada, a čzohoz ſo twoja wera nadžija.

Šeamaſpožhnoſež, ſamiež, hidženje,
Wſchitko Božo njeđaj we nimi bydlicę.
Šahakoſež a wſeho jebanje,
Čzyk wote mnje přeč honicę.

Najwjetſcha luboſež.

Pſchitpoždno bě pſchitko a murjerjo, ſotijž pſchi twarje jeneje zytkwje w požnōznej Italskej dželachu, ſwoj grath na boſ požožichu, ſo bych u hožintu wotpožnili. Wobjed bě ſkoro nimo. Nječto ſhložkoje mětačko pytaču a ſo lehmych; druhy do bliſteje ſorčym džožzechu. Ale jedyn njeſ nimi bě, kotrež běſehe wužobin ſhristuſow, a niz wot ſhleba ſamho, ale wot ſłowa Božeho ſjiny. Wón ſebi ſwoje male modleſte ſtrži do rufi wja a w nich čitacſe. Jedyn ſobudžlačet nimo džeshe a ſo jeho hanjo prascheſe: „To drje je někajta historija wo lubowanju?“ „Wopravdže,“ pobožny murjer motmolvi, „to je historija wo najwjetſhei luboſeži, mjenujz wo teſi: Tak je Bóh ſwéti lubowan, ſo je wón ſwojego ſeničleho ſyna dat.“ M. H.

Twoje najdrožſe ſubla.

Naſchu ſtežorka je wo ſwojich džecžoſtſe prajila: „Vjeſe wſchém, ſhtož je mi Bóh lubeho a dobreho dat a wopofaſal, ſu mi moje džecži to najlubſe. Wſchitko dnuhe, ſhtož tu na ſemi mam, džebju prječ dacz, moje džecži pak, tak ſo nadžijam, móžu ſebi žobu do njeblu wjazh.“ To ſu ſtote ſłowa. Wopomu je derje, a wotčehu ſwoje džecži w bohabojoſeži a pobožnoſeži ſo prawy puež namakaju a ſhodž, potom ſmeſeh tež tu hamu nadžiju, a twoje džecži budža twoje najwjetſhe o najdrožle ſubla na ſemi. M. H.

Řeſhko ſe roſpominanju.

Pſacjatſta w nosymje, hdyž ſe ſchtomow liježo pada, čahnu pſches morjo, maja wyſche ſebje ſherte njebo a ſpody ſebje ſchumiaſu wodu a hdyž tež přeni ſrbož daloke puczowaniſe činje a čoply kraj ſe ſwojimaj wóčlomaj njevidža, oni widželi nježju, kotrež tamnu ſtrou morja leži, ſo tola myliež njeđožda, ale ſobu-čaznu po wabjenju, kotrež je jum ſtuoricež do wutroby požožil a njeđožluja, ſo tam čoply powětr, ſe ſem ſelene ſahom, lijež a plody namakaju. Taſke twjerde dowěrjenje je nam lijeſzjanam date w naſcej wérje.

Daliſche dobrowólne dary ſa wožeho armeniſle hyroty:

N. M. ſ Wóſborſka	3 hr.
N. M. ſ Kortniz	2 =
N. M. ſ Hrodžiſteža	1 =

Gromadže: 6 hr.

W mjenje wožehu hyrotow praji wutrobu džaf

Gólez, redaſtor.